

Het lijkt ons gepast om hier nog bij twee andere KP-leiders stil te staan die, hoe groot hun capaciteiten ook waren, in hun persoonlijkheid een element van koppigheid kenden dat hun bij het illegaal bedrijf wel in veel opzichten te stade kwam maar hen minder dan Valstar en Scheepstra geschikt maakte voor het uitoefenen van de landelijke leiding: Theodorus Dobbe en Johannes Post.

Dobbe, in de zomer van '40 de man die springstoffen opsloeg, in mei '41 de pleger van de aanslag aan de Bernard Zweerskade te Amsterdam, in oktober '42 de organisator van de eerste 'bonnenkraak' (Joure), was, zoals wij in ons vorige deel beschreven, in de lente van '43 in Arnhem ondergedoken. Vandaar trok hij korte tijd later naar Nijmegen. Hij beloofde er zijn vrouw, die zwaar geleden had onder de spanningen die haar man sinds '40 doorstaan had (in de herfst van '41 was Dobbe al eens een keer gearresteerd geweest - hij was toen uit de gevangenis ontsnapt), dat hij niet meer aan illegaal werk zou deelnemen. Hij deed het toch. Hij kon het niet laten. Zijn eigen KP was een van de meest actieve, maar toen Scheepstra hem in november '43 vroeg, zich met het organiseren van Knokploegen in Limburg en Noord-Brabant te belasten, bleek die taak hem ('de vrijbuiters, de dadenmens', aldus *Het Grote Gebod*¹) minder goed te liggen. Geknipt was hij daarentegen voor het liquideren van verraders. De laatste liquidatie die hij ondernam, zou overigens in september '44 niet de verrader maar hemzelf het leven kosten. Er waren in de illegaliteit toen maar weinigen die op een staat van dienst van vier volle jaren konden wijzen.

De tegenstellingen in de persoonlijkheid van Johannes Post zijn door niemand duidelijker aangegeven dan door dr. J. A. H. J. S. Bruins Slot die als redacteur van het illegale *Trouw* met Post veel contact had gehad: 'door-en-door gereformeerd, maar een fantastische vrijbuiters; een man met door-en-door burgerlijke idealen, maar een echte avonturier; nogal wild, maar een echte principiële JV-er'², waarmee bedoeld wordt: oud-lid van het Gereformeerd Jongelingsverbond. Oud-lid, inderdaad: Johannes Post werd in '43 zeven-en-dertig jaar. Hij kwam uit een Drents gezin met twaalf kinderen en op de boerderij in Nieuwlande die hij verworven had, schonk zijn vrouw hem er acht. In '35 was hij, negen-en-twintig jaar oud, in Oosterhesselen (de gemeente waartoe Nieuwlande behoorde) wethouder geworden voor de Anti-Revolutionaire Partij. Precies als de Bogaards in Nieuw-

¹ J. W. Hofwijk in a.v., p. 593. ² J. A. H. J. S. Bruins Slot in Th. Delleman: *Opdat wij niet vergeten. De bijdrage van de Gereformeerde Kerken, van haar voorgangers en leden, in het verzet tegen het nationaal-socialisme en de Duitse tyrannie* (1950), p. 370-71.